

HOLLANDA BİLGİ NOTU

TEMMUZ 2024

GÜNCEL VERİLER

MAKROEKONOMİK GÖSTERGELER VE TAHMİNLER

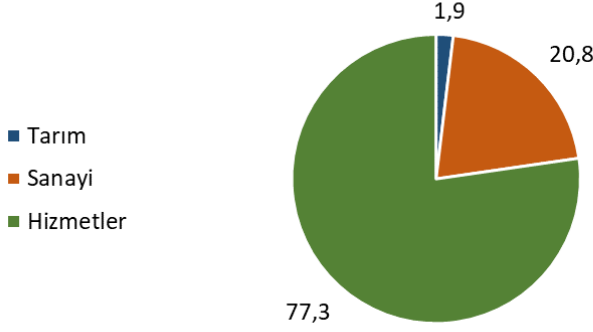
GÖSTERGE	DEĞER	2022	2023	2024
GSYH (cari fiyatlarla)	Milyar USD	1.010,2	1.117,1	1.142,5
Büyüme	%	4,3	0,1	0,6
Nüfus	Milyon Kişi	17,6	17,8	17,9
Kişi Başı Gelir	USD	57.428	62.719	63.750
Enflasyon	%	11,0	1,0	2,5
İşsizlik Oranı	%	3,5	3,6	3,9
Bütçe Dengesi / GSYH	%	-0,1	-1,1	-2,0
Cari Dengesi / GSYH	%	9,3	10,2	9,1
İhracat	Milyar USD	965,8	936,2	915,0
İthalat	Milyar USD	898,0	843,7	816,1
Türkiye'nin İhracatı	Milyon USD	8.026	7.856	8.583
Türkiye'nin İthalatı	Milyon USD	4.497	4.420	4.568

Kaynak: IMF Küresel Ekonomik Görünüm Nisan 2024, Trademap, TÜİK

1. GENEL GÖRÜNÜM

Sektörlerin GSYH Payları (%)

Kaynak: Hollanda İstatistik Kurumu, 2023

İkinci Dünya Savaşı sırasında işgale uğrayan ve monarkın Birleşik Krallık üzerinden ülkeyi yönettiği bir ülke olan Hollanda günümüzde de krallık olarak hüküm sürmektedir. Karayiplerde bulunan Aruba, Curaçao, Sint Maarten adaları (Hollanda Antilleri) ile Hollanda'nın oluşturduğu Hollanda Krallığı parlamenter demokrasinin üzerinde varlığını sürdürmektedir. 1950 ve 1960'larda bile açık bir ekonomiye sahip olan ülkede dış ticaretin GSYH içindeki payı günümüzde %100'ün üzerindedir. Belçika ve Lüksemburg ile beraber oluşturan Benelüks Ekonomik Birliği'nin bir üyesi olan ülke Avrupa Birliği ve NATO üyesidir.

Türkler, Hollanda'da Flemenklerden sonra en büyük etnik grup olduğu için ülkenin kültürel bileşiminin önemli birer parçası olmuşlardır. Yaklaşık 4 milyona yakın göçmenin yaşadığı ülkede Türk kökenli göçmenlerin sayısı 500 bin civarındadır.

Tarım sektöründe; Almanya, Fransa, Türkiye ve Birleşik Krallık'tan sonra Avrupa'nın en büyük süt üreticisidir. Dönüm başına süt üretiminde ise Hollanda dünyanın en iyi ülkelerinden biridir. Topraklarının sular altında kalması sebebiyle drenaj (akaçlama) faaliyetlerinin sıklıkla yapıldığı ülkede ekilebilir tarımsal faaliyet seralarda yapılmaktadır. 2020 yılı verilerine göre, seralarda yetiştirilen ürünler arasında olan patates, şeker pancarı, soğan, buğday ve domates ülkede en sık üretilen tarımsal ürünlerdir. Bahçecilik konusunda özellikle de cam altında yapılan bahçecilik faaliyetleri konusunda ülke gelişmiştir. Ormanlar ülkenin onda birini oluştururken özellikle canlı çiçek sektöründe Hollanda dünyanın önde gelen ihracatçılarından. Tarım sektörünün milli gelir içerisindeki payı yüzde 1,7 seviyesindedir. İklim değişikliği ve iş gücü sıkıntısı gibi zorluklara rağmen tarımsal üretimde önemli miktarlarda sebze, çiçek ve süt ürünleri üreterek yüksek teknoloji seracılıkta öne çıkmaktadır.

Ülkede kömür faaliyetleri 1970'lerde sona ermiş, sanayinin ihtiyaçlarını karşılamak için dışarıdan milyonlarca ton kömür ithal edilmektedir. Ülkede doğal gaz kaynakları bulunmasına karşın 100 milyar metreküp ile dünyadaki rezervlerin binde biri seviyesindedir. 2022 yıl sonu itibarıyla 17 milyar EUR'luk katma değer üretim üreten madencilik sektörü 2023 yılında değer kaybederek 11 milyar USD seviyesine gerilemiştir. Groningen bölgesinde çıkarılan doğal gaz 2023 yılında bir önceki yıla göre %33 azalarak sektörün düşüşünde belirleyici olmuştur.

Sanayi sektöründe kimyasal ürünler, gıda ve içecekler imalatları, yüksek teknoloji ve elektronik, otomotiv, metal işleme ve makineler ile enerji sektörü öne çıkmaktadır. 2023 yıl sonu itibariyle 115 milyar EUR'luk imalat sanayi sektörüne sahip olan ülkede inşaat sektörü 48 milyar USD'lik katma değer üretim oluşturmuştur. Royal DSM 100 yılı aşkın maden kamu iktisadi teşebbüsü olarak kimya sektöründe faaliyet gösterirken sağlık, gıda ve biyoteknoloji alanlarında yaptığı yatırımlar ile üretimini çeşitlendirmiştir. Gıda ve içecekler sektöründe Heineken alkollü içecekler, FrieslandCampina süt üreticisi olarak başı çekmektedir.

Yüksek teknoloji ve elektronik sektöründe ASML cep telefonu parçaları ile mikroçip çekirdeklerini üreten ve sektörde küresel anlamda öne çıkan bir şirkettir. Otomotiv, sanayi parçaları, nesnelerin interneti uygulamaları için mikroçip üreten NXP Semiconductors şirketi Phillips'in yan kuruluşu olarak kurulmuş ve 2006 yılında ayrılarak özerkleşmiştir. Biyoteknoloji sektöründe Royal DSM dışında Galapagos öne çıkmaktadır. Phillips en bilinen Hollanda menşeli firmalardan biri olup tüketici elektroniği olarak bilinen evlerde ve iş yerlerinde günlük kullanıma yönelik elektronik eşya üreten Hollandalı şirkettir.

Hizmetler sektörü Hollanda ekonomisinin %77'sini oluşturmaktadır. Kişi başı gelir bakımından dünyanın ilk on ülkesini yakından takip eden ülkede hane halkı gelirleri ekonomik büyümede belirleyicidir. Toptan ve perakende, otelcilik ve lokantalar sektörünün milli gelirin beşte birini oluşturmaktadır. Yüksek enflasyonist ortam, iş gücü piyasasındaki kıtlığın yanı sıra tüketici güvenindeki düşüş sektörün 2023 yılında %1,8 daralmasına neden olmuştur. Rotterdam, Amsterdam, Moerdijk, Vlissingen ve Rotterdam-Moerdijk ülkede bulunan önemli limanlardır.

Amsterdam, Rotterdam, The Hague, Utrecht ve Eindhoven ülkenin bilgi ve iletişim merkezleridir. Amsterdam Bilim Parkı ve Startup Village ekosistemlerde Cisco, IBM, Microsoft ve Oracle dahil birçok bilgi ve iletişim firmasının yatırımlarını içeren Avrupa'nın önemli teknoloji devlerine ev sahipliği yapmaktadır. 2023 yılında 46 milyar EUR'luk katma değer üretim ile milli gelirin yaklaşık %4'ünü oluşturmaktadır.

Ticari hizmetler mühendislik, mimarlık ve bilgi teknoloji hizmetleri gibi teknik hizmetlerden hukuk hizmetleri, istihdam hizmetleri ve tesis yönetimi gibi diğer profesyonel hizmetlere kadar birçok alt sektörü barındırmakta olup Avrupa ekonomisinin %11'ini Hollanda ekonomisinin %15'ini oluşturmaktadır.

Ülke genelinde toplanan vergilerin milli gelire oranı 2023 yılında %43'üne tekabül etmektedir. Toplanan vergiler ile yapılan kamu hizmetleri ülke ekonomisinde üretilen katma değer üretimin %17'sini oluşturmaktadır. Sağlık, eğitim, emeklilik sisteminin yanı sıra iklim değişikliğiyle mücadele kapsamında yapılan yenilenebilir enerji, dijitalleşme yatırımlarını da kapsamaktadır.

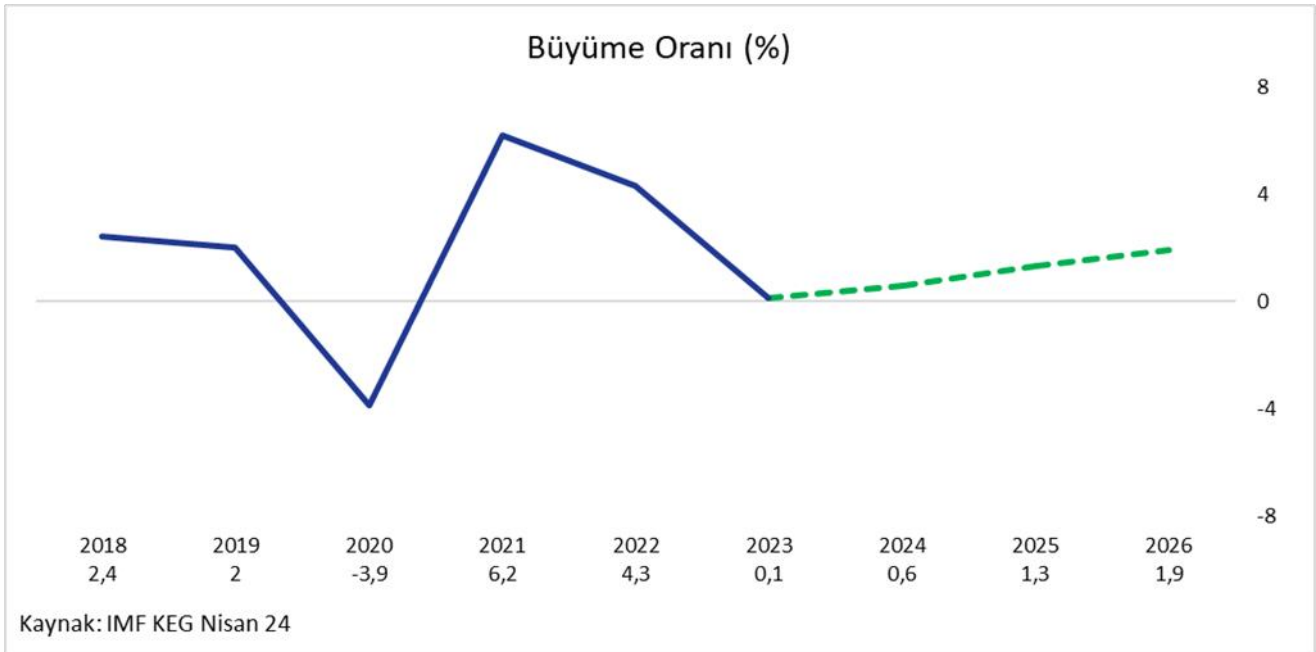
2019 yılında 20,1 milyon yabancı turist ağırlayan ülke 2020 yılında salgının etkisiyle 7,3 milyon, 2021 ve 2022 yıllarında ise sırasıyla 6,3 ve 16,6 milyona yakın turist ağırlamıştır. 2023 yılında 20,4 milyon ile salgın öncesi verileri aşılırken iç turizm ile birlikte turizm sektörü 50 milyona yakın turist ağırlamıştır. 32,6 milyonu otellerde, 10,4 milyonu ise tatil parklarında kalmıştır.

BÜYÜME: 1990 ile 2000 arasında %3,4 büyüyen Hollanda ekonomisi Avro'nun kullanılmaya başlamasıyla ortaya çıkan belirsizliklerden, 2008 yılında ABD'de patlak veren Küresel Finansal Krizi akabinde Avrupa'ya sıçrayan Avro Krizi'nden olumsuz etkilenmiştir. 2001 ile 2008 arasında %2'ye düşen Hollanda ekonomisi 2009 yılında %3,7 daralmıştır. Dış ticaret hacminin milli gelire oranı %100'ün üzerinde olan yani açık bir ekonomiye sahip olan ülke 2010 ile 2019 arasında yılda ortalama %1,5 büyümüştür.

2020 yılında salgının etkisiyle konaklama sektörü %46,1 daralırken imalat sanayi sektörü %1,8 küçülmüştür. Emtia fiyatlarındaki düşüş madencilik sektörünün bir önceki yıla göre %26 daralmasına neden olurken bilgi ve iletişim sektörü %4,5 büyüyerek ekonomideki küçülmeyi sınırladı. 2021 yılında imalat sanayi sektörü %11,3, özellikle kimyasal ürünler sektörü %14,7 büyüyerek Hollanda ekonomisinin toparlanmasında belirleyici oldu. Toptan ve perakende sektörünün %9,5 büyüdüğü yılda ekonomik büyüme %6,2 olarak kaydedildi. 2022 yılında madencilik sektörü %15,4 daralarak üst üste üç yıl küçülürken imalat sanayi büyümesi %4,9'a gerilemiştir. Toptan ve perakende sektörü %6,4'e gerilerken ekonomik büyümeyi sürükleyici unsurlardan oldu. Konaklama sektörü artan yabancı turist sayısının etkisiyle %57 büyümüştür.

2023 yıl genelinde imalat sanayi sektörü yılın ilk çeyreğinde %1,5 büyümüş, takip eden üç çeyrek ortalama %1,7 daralmış böylece imalat sanayii yıl genelinde %1'e yakın küçülmüştür. Kimyasal ürünler, plastikler imalat sanayini aşağı çeken sektörler olurken makine üretimi sektörü ise yıl genelinde %14,6 ile sanayinin genelinin aksine güçlü büyüdü. Yılın ikinci çeyreğinden itibaren toptan ve perakende sektöründeki küçülme sektörün yıl genelinde %1,8 daralmasına yol açarken bilgi ve iletişim sektörü yıl genelinde %1 küçülmüştür. Tarım sektörü yıl genelinde %1,7 daralırken konaklama (turizm) sektörü, kamu hizmetleri ekonomik küçülmeyi engelleyen unsurlar oldu. Yıl genelinde %0,1 büyüyen ekonomi 2024'ün ilk çeyreğinde petrokimya endüstrisinin %12 daraldığı, makine imalatının yavaşladığı bir dönem yaşamıştır. Konaklama sektörü %0,5 ile oldukça ılımlı büyümüştür. IMF, yıl genelinde ekonominin %0,6 büyüyeceğini öngörürken ikinci ve üçüncü çeyrekte toparlanma olmaması dahilinde ekonomi 2024 yılında daralabilir.

2. SWOT ANALİZİ

Güçlü Yönleri: Hollanda, ileri teknolojisi, yenilikçiliği ve verimli tedarik zincirleri sayesinde dünyanın en büyük tarım ürünleri ihracatçılarından biridir. Ülke, Rotterdam gibi büyük limanlar ve kapsamlı bir karayolu, demiryolu ve su yolu ağı da dahil olmak üzere oldukça gelişmiş bir altyapıya sahiptir. Ar-Ge'ye yüksek düzeyde yatırım ve özellikle yüksek teknoloji, enerji ve kimya gibi sektörlerde yeniliğe güçlü bir odaklanmaktadır. Yüksek eğitilmiş ve çok dilli bir işgücü, ülkenin küresel pazardaki rekabet gücüne katkıda bulunmaktadır. Güçlü yasal korumalar, şeffaf düzenlemeler ve düşük yolsuzluk dahil olmak üzere olumlu iş ortamıyla tanınmaktadır. Avrupa'ya açılan bir kapı olarak konumlanan Hollanda, Avrupa pazarına mükemmel erişim imkanı sunmaktadır.

Zayıf Yanları:

Hollanda'daki vergi oranları nispeten yüksektir, ki iş bu durum işletmeler ve bireyler için dezavantaj yaşatabilmektedir. Yaşlanan nüfus, önümüzdeki yıllarda kamu maliyesini ve işgücü piyasasını zorlayabilir. Yüksek konut fiyatları ve uygun fiyatlı konut sıkıntısı, hareketliliği sınırlayabilir ve yaşam standartlarını etkileyebilir. Deniz seviyesinde yer alan bir ülke olarak iklim değişikliğine ve yükselen deniz seviyelerine karşı özellikle savunmasızdır.

Fırsatlar:

Yenilenebilir enerji ve sürdürülebilirliğe yönelik çaba, yeşil teknolojilerde büyüme ve yenilik için önemli fırsatlar sunmaktadır. Dijital altyapının genişletilmesi ve yeni teknolojilerin benimsenmesi üretkenliği ve ekonomik büyümeyi artırabilir. Gelişmekte olan pazarlarla ticari bağların güçlendirilmesi ve yeni ticaret anlaşmalarının keşfedilmesi, ürün ve hizmetleri için yeni pazarlar açabilir. Küresel gıda güvenliği sorunlarını çözmek için tarımdaki uzmanlıktan yararlanmak, Hollanda'nın küresel pazarlardaki konumunu güçlendirebilir.

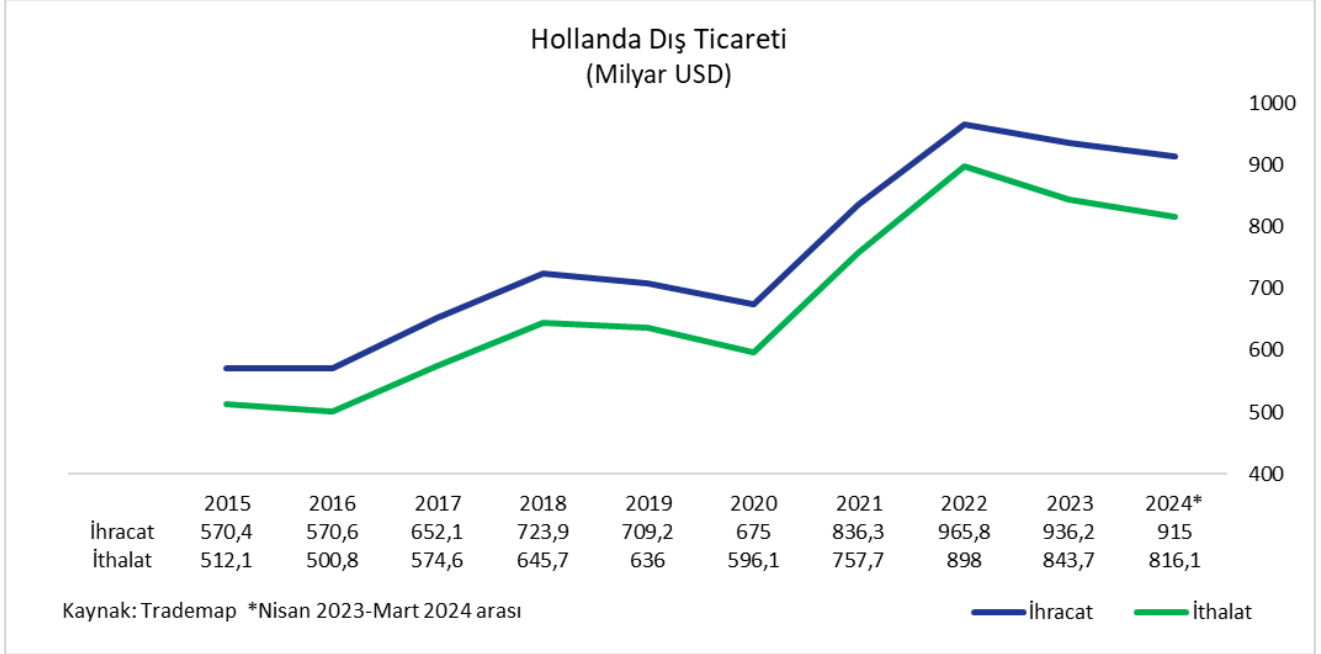
Olası Zorluklar:

Ekonomik gerilemeler ve jeopolitik gerilimler Hollanda'nın ihracata dayalı ekonomisini etkileyebilir. Artan korumacılık ve uluslararası ticaret politikalarındaki değişiklikler, ülkenin ticari ilişkilerini etkileyebilir. Birleşik Krallık'ın AB'den çıkışı, ticaret ve yatırımda belirsizlikler ve potansiyel aksaklıklar yaratmaya devam ediyor. Sel ve aşırı hava olaylarını da içeren iklim değişikliği tehdidi, ülkenin altyapısı ve ekonomisi için önemli riskler oluşturmaktadır.

3. DIŞ TİCARET

Hollanda dış ticareti 2015 ile 2022 arasındaki dönemde yılda ortalama 73 milyar USD fazla vermiştir. Dış ticaret hacmi 2015 yılında 1,1 trilyon USD seviyesinde olurken 2022 yılında 1,8 trilyon USD'nin üzerine yükselmiştir. 2023 yılında 936 milyar USD seviyesinde ihracat yapan ülke, 844 milyar USD'ye yakın ithalat yapmıştır. 2023 yılında ülkenin ihracatının %3,1, ithalatının ise %6 azalması dış ticaret fazlasının 93 milyar USD'ye yükselmesine neden olurken dış ticaret hacmi ise 1.780 milyar USD olmuştur. Nisan 2023 ile Mart 2024 arasındaki on iki aylık süreçte Hollanda ihracatı 915 milyar USD'ye gerilerken ithalatındaki düşüş %3,3 ile daha hızlı gerçekleşmiş, ülkenin dış ticaret fazlası 99 milyar USD'ye kadar yükselmiştir.

Hollanda ihracatında enerji, makinalar, elektrikli cihazlar, ölçüm cihazları ve tıbbi ürünler sektörleri öne çıkmaktadır. Bahsi geçen sektörlerde ihracat tüm ihracatın yarısına yakını oluşturmaktadır.

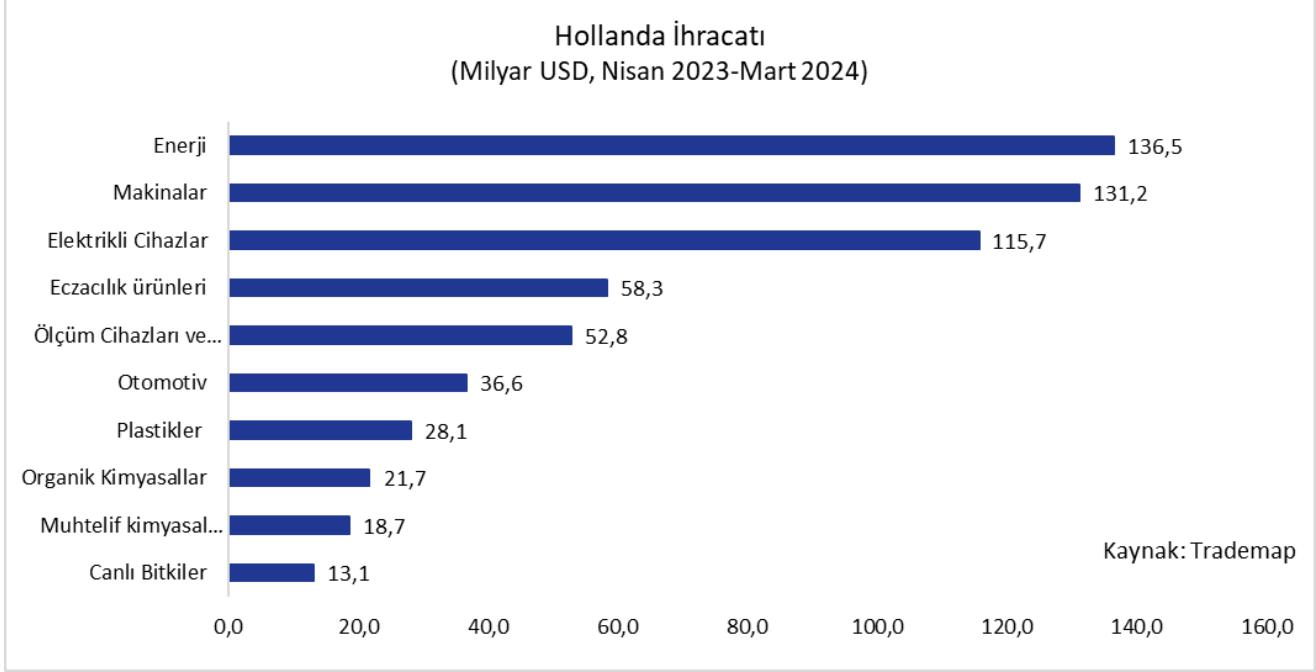
Enerji sektöründe ülkenin ihracatı 2018 ile 2019 yıllarında sırasıyla 97 ve 91 milyar USD seviyesindeyken 2020 yılında 59 milyar USD'ye kadar gerilemiş, 2021 ve 2022 yıllarında ise yine sırasıyla 101 ve 189 milyar USD seviyelerine yükselmiştir. 2023 yılında enerji ihracatı 147 milyar USD olurken Nisan 2023 ile Mart 2024 arasında 137 milyar USD olmuştur. 2023 yılında 72 milyar USD'lik işlenmiş petrol ihracatı yapan ülke Nisan 2023 ile Mart 2024 arasında 63 milyar USD'ye gerilemiştir. Almanya, kıyılarından gemi depoları ve yakıt bölmelerine yapılan ihracat yapılan işlenmiş petrol ihracatının üçte birini oluşturmaktadır. Belçika ve Birleşik Krallık'a yapılan işlenmiş petrol ihracatı 2023 yılında 21 milyar USD'nin üzerinde gerçekleşmiştir. Ülkenin ham petrol ithalatının 17 milyar USD'lik kısmını işlemeden re-export etmesi de önemli ihraç kalemi olarak öne çıkmaktadır.

Makinalar sektöründe yarı iletken tertibatın veya elektronik entegre devrelerin imali için makine ve cihazlar ile bilgisayarlar öne çıkmaktadır.

HOLLANDA BİLGİ NOTU

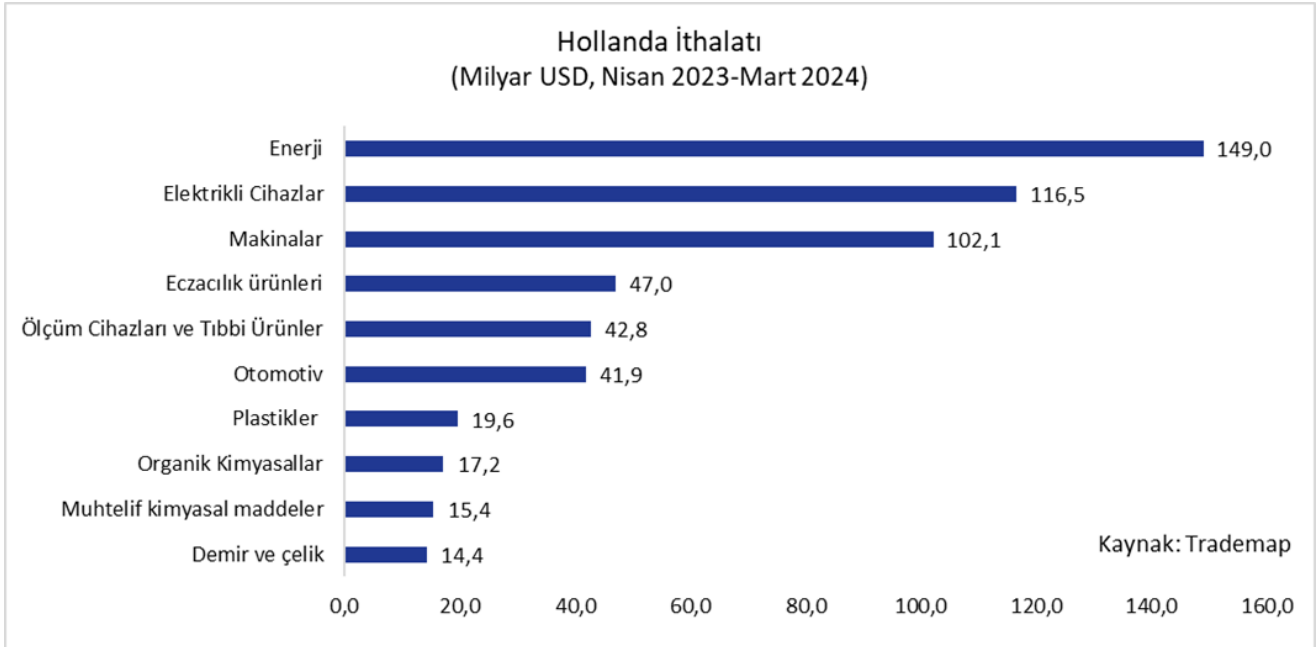

Elektrikli cihazlar sektöründe mikrofonlar, kulaklıklar, elektrikli epilasyon ve saç kesme cihazları, televizyonlar, video kaydetme cihazları, ev işlerinde kullanılan elektrikli cihazlar öne çıkmaktadır.

Hollanda'nın ithalatında enerji, elektrikli cihazlar, makinalar ve eczacılık ürünlerinden yapmaktadır. Enerji sektöründe ithal edilen ham petrol ile doğal gaz başı çekmektedir. 2023 yılında 55 milyar USD'lik ham petrol ithalatı yapan ülke net olarak 38 milyar USD'lik ham petrol ithalatı yapmıştır. 2023 yılında doğal gaz ithalatı ise 25,5 milyar USD seviyesinde gerçekleşmiştir.

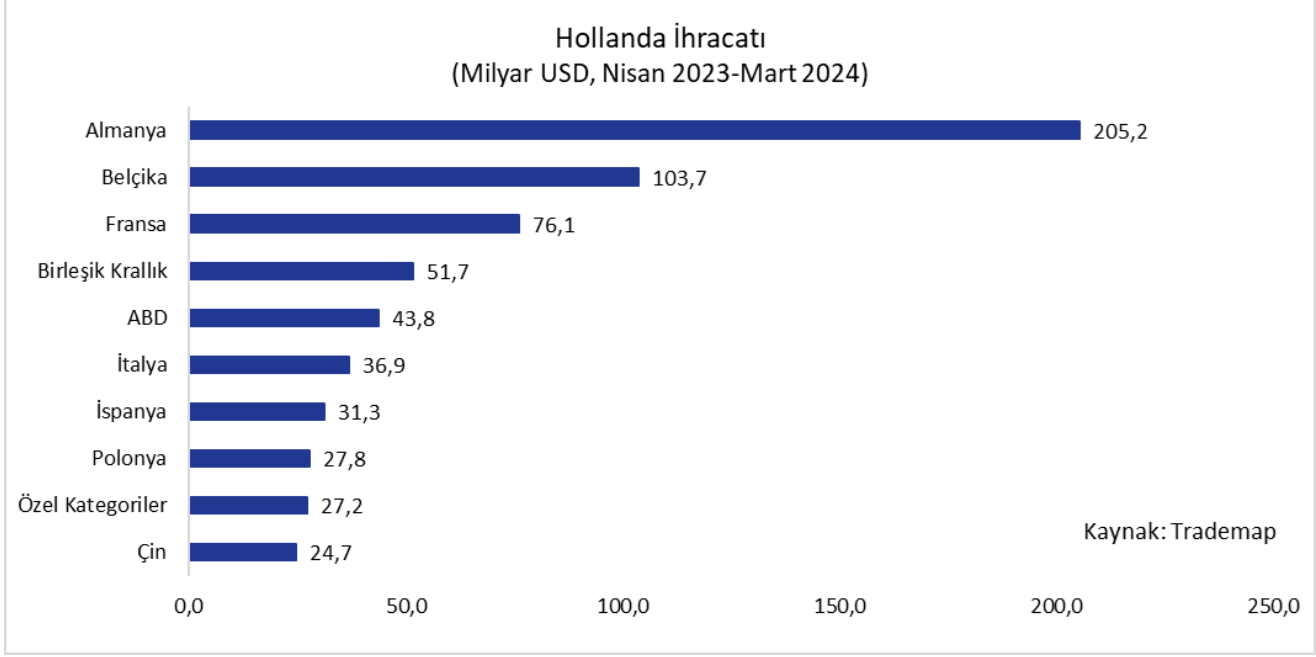
Akıllı telefonlar, yarı iletken diyodlar, elektrik akümülatörleri elektrikli cihazlar sektöründe; bilgisayar ve elektronik cihazların aksam ve parçaları, valfler, buzdolapları, bilgisayarlar makinalar sektöründe öne çıkmaktadır.

HOLLANDA BİLGİ NOTU

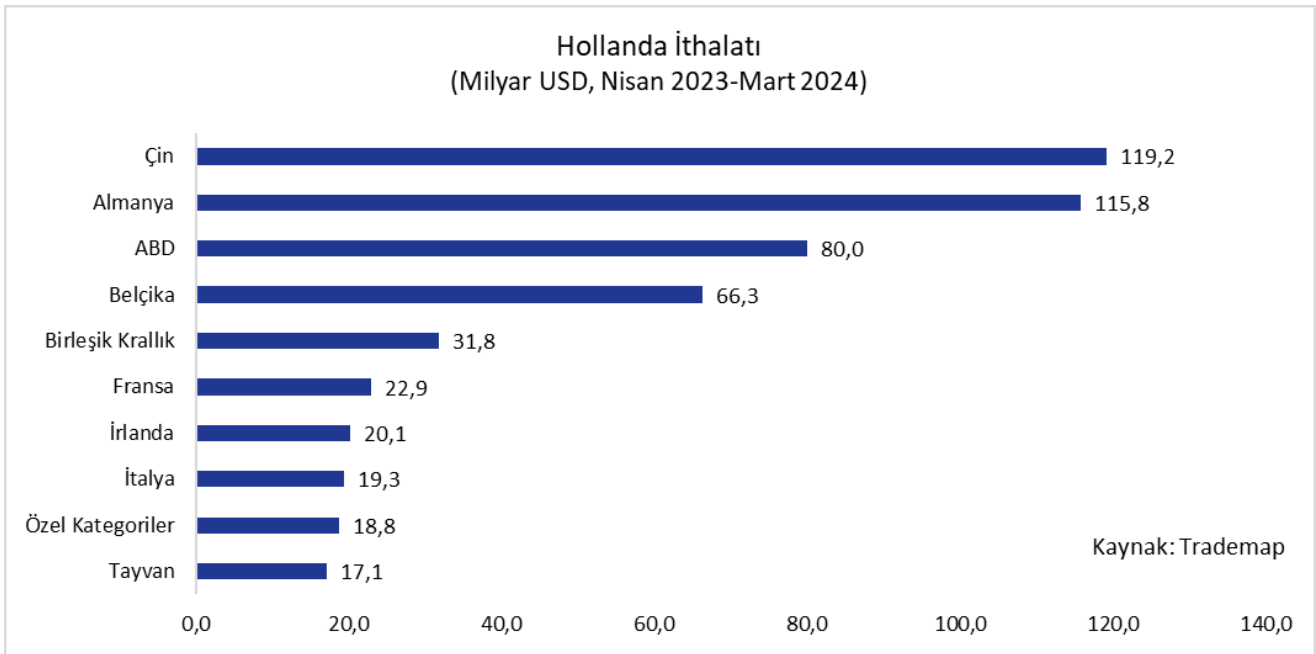

Hollanda, ihracatının beşte birini Almanya'ya yapmaktadır. İhracatındaki ilk on ülkenin payı %70 seviyesinde olurken Belçika, Fransa, Birleşik Krallık, İtalya, İspanya ve Polonya AB ülkeleri arasında ülke ihracatının %36'sını oluşturmaktadır. Özel kategoriler olarak gemi bunkerlerine yapılan ihracatı Nisan 2023 ile Mart 2024 arasında 27,2 milyar USD seviyesinde gerçekleşmiştir. ABD ve Çin'e ihracatlarının payı ise sırasıyla %4,8 ve %2,7 seviyelerinde olmuştur.

Ülkenin ithalatında Çin, Almanya ve ABD'nin payı %38 seviyesindedir. Belçika, Birleşik Krallık, Fransa ve İrlanda'dan ithalatı ise %17 seviyesindedir.

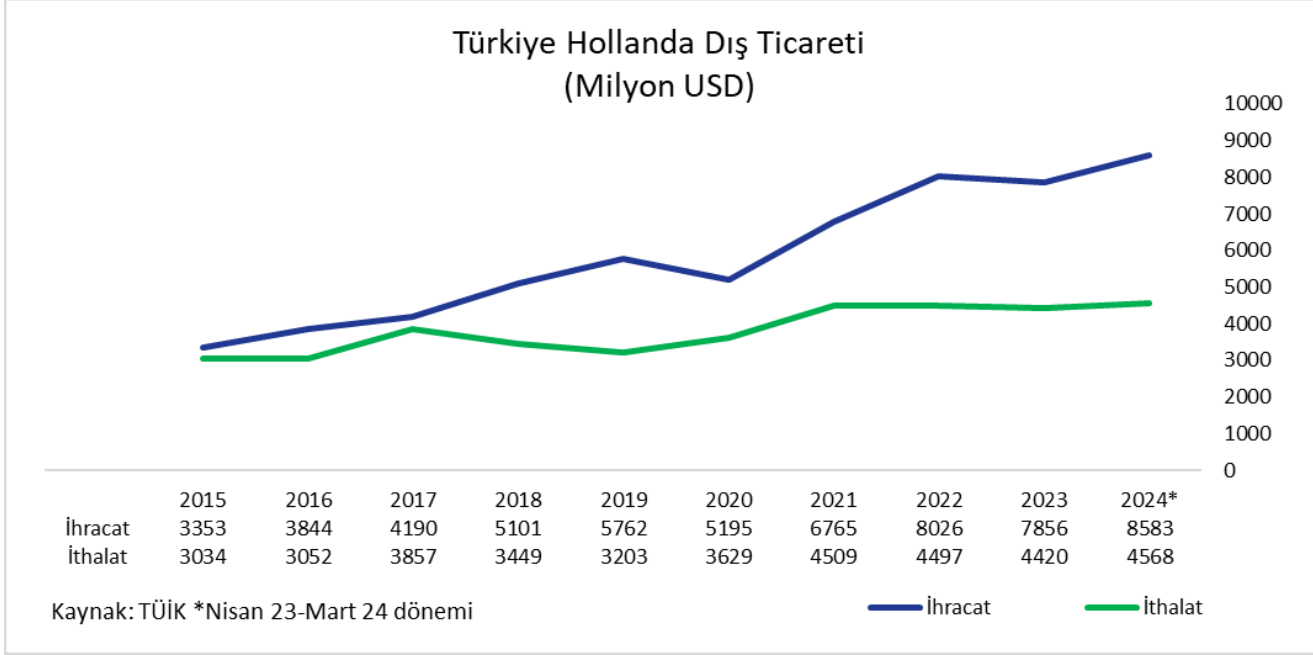
Türkiye'nin Hollanda ithalatındaki payı 2015 yılında binde 7 seviyesindeyken 2019 yılında binde 9'a yükselmiş, takip eden yıllarda ise binde 7-8 bandında seyretmiştir.

4. TÜRKİYE İLE DIŞ TİCARET

Türkiye, Hollanda ile dış ticaretinde net ihracatçıdır. 2015 yılında 319 milyon USD olan dış ticaret fazlası 2023 yılında 3,4 milyar USD'nin üzerine yükselmiştir. Dış ticaret hacmi 2020 yılında 8,8 milyar USD seviyesindeyken 2023 yılında 12,3 milyar USD'ye, Haziran 2023 ile Mayıs 2024 arasındaki on iki aylık süreçte ise 13,2 milyar USD seviyesine çıkmıştır.

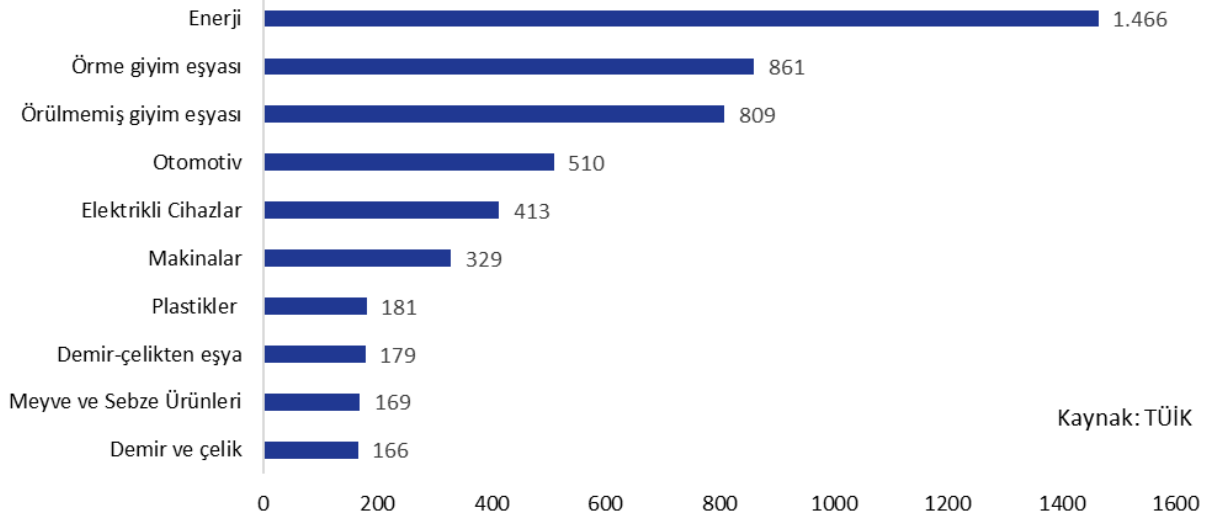
Türkiye'nin Hollanda'ya ihracatında enerji, örme giyim eşyası, örülmemiş giyim eşyası, otomotiv ve elektrikli cihazlar sektörleri başı çekmektedir. 2023 yılında işlenmiş petrol ihracatımız 1,3 milyar USD seviyesinde gerçekleşirken enerji ihracatımızın büyük kısmını oluşturmuştur. Örme giyim eşyası ile örülmemiş giyim eşyası sektörlerinden ihracatımız her biri 2022 ve 2023 yıllarında 800 ile 900 milyon USD arasında gerçekleşmiştir. Otomotiv sektöründe 2019 yılında 1 milyar USD'nin üzerinde ihracat yapan ülkemiz 2023 yıllarında 510 milyon USD seviyesinde ihracat yapmıştır.

Türkiye'nin Hollanda'dan ithalatında demir çelik sektörü başı çekmektedir. Plastikler, otomotiv, makinalar ve organik kimyasallar sektörleri öne çıkan diğer sektörlerdir. Hurda ithalatı demir çelik sektörünün büyük kısmı oluşturmaktadır. 2021 yılında 1,4 milyar USD olan hurda ithalatı 2022 yılında 1 milyar USD'ye 2023 yılında ise 900 milyon USD'nin altına gerilemiştir. Plastikler sektöründe yılda ortalama 400 ile 500 milyon USD arasındaki gerçekleşen ithalatımız 2023 yılında 421 milyon USD olmuştur. Otomotiv ithalatı yılda ortalama 200 milyon USD iken 2023 yılında 350 milyon USD seviyesine yükselmiştir.

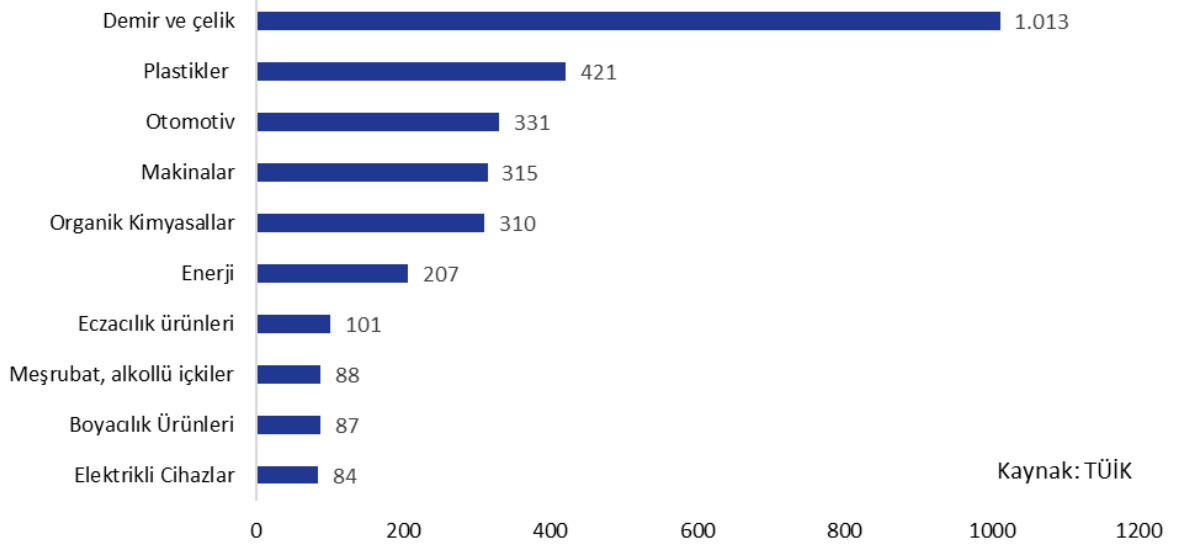
HOLLANDA BİLGİ NOTU

Türkiye'nin Hollanda'ya İhracatı (ÖTS, Milyon USD, 2023)

Türkiye'nin Hollanda'dan İthalatı (ÖTS, Milyon USD, 2023)

5. YATIRIMLAR

TCMB verilerine göre, 2023 yılında Hollanda'dan Türkiye'ye gelen doğrudan stok yatırım tutarı 26.881 milyon USD olurken Türkiye'den Hollanda'ya giden doğrudan stok yatırım tutarı ise 23.480 milyon USD olmuştur.

Sanayi Bakanlığı verilerine göre, 2002 ile Şubat 2024 arasındaki dönemde Hollanda'dan Türkiye'ye gelen stok yatırım tutarı 29.438 milyon USD olurken ülkemizde faaliyet gösteren Hollanda menşeli firma sayısı 3.065'tir.

Kültür ve Turizm Bakanlığı verilerine göre, 2019 yılında 1,1 milyona yakın Hollandalı turist ağırlayan ülkemiz 2020 yılında 270 bine yakın turist ağırlamış, 2021 ve 2022 yıllarında ise sırasıyla 645 bin ve 1,2 milyon seviyelerine yükselmiştir. 2023 yılında ülkemize gelen Hollandalı turist sayısı 1,2 milyon seviyesinde kalmıştır.

DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU

Huzur Mahallesi, Azerbaycan Caddesi Skyland Sky Office No: 4
B Blok Kat: 21-22 Seyrantepe 34485 Sarıyer/İstanbul

www.deik.org.tr • info@deik.org.tr

     deikiletisim | deikint